معنای خروج قمر از تحت الشعاع

شاگرد: قبلاً در شبهه صدقیه این مطلب را بیان فرمودید آقایانی که اهلال هلال میکنند لحظاتی را میبینند که قمر خارج شده اما تا هلال شکل بگیرد باید این نقاط بههمپیوسته شود.

استاد: تا اندازهای که من میدانم لحظاتی که پیوسته نباشد، هلال نیست.

شاگرد: قطعاً هلال نیست. ولی خروج قمر هست.

استاد: چرا؟

شاگرد: جزء قمر است. چیز دیگری که نیست. جرم قمر است.

استاد: نه، از تحتالشعاع خارج شود.

شاگرد: به اندازه یک جزء از شعاع خارج شده که ما داریم آن را میبینیم.

استاد: نه، تا ثبوت تحتالشعاع را چطور معنا کنید. اگر حد دانژون را بپذیرید، مثلاً اگر قوس هشتاد درجه باشد هنوز خارج نشده.

شاگرد: در این بیانی که عرض میکنم تفاوتی ندارد. اینطور نیست اولین جزئی که از قمر دیده میشود قسمت هلالی باشد. اول همان نقاط نورانی آن را میبینیم، بالأخره آنها هم جرم قمر هستند که خارج شدهاند.

استاد: روی فرمایش مرحوم آقای خوئی این دو را یکی میدانند. میگویند وقتی ما میگوییم قمر خارج شد که اهلال هلال شده باشد.

شاگرد۲: آقای خوئی خروج از تحتالشعاع را طوری معنا میکنند که نور به ماه بخورد و برگردد.

استاد: بله، آن هم با ضمیمه دلیل شرعی است.

شاگرد: طبق مبنای حضرت عالی فی علم الله تعالی و ثبوتا شکلگیری هلال مهم است یا اینکه صرفاً جرم قمر دیده شود ولو هلال نشده باشد.

استاد: آن چیزی که از ادله اثباتیه میفهمیم این است که «اهل الهلال» یعنی باید طوری باشد -ولو رؤیت از زمین مقوم صدق آن نیست- که اگر آن را میبینند هلال باشد. ولذا من عرض کردم اگر نقاط غیرمتصل باشند، چون هلال نیست، روی این مبنا، فی علم الله تعالی قمر از تحتالشعاع

خارج نشده. چون هالل نیست.

شاگرد: تعبیر دقیقتر آن این است که هالل از تحت‌الشعاع خارج نشده نه قمر. قمر به اندازه‌ای که هلال نشود از تحت‌الشعاع خارج نشده است.

استاد: تحت‌الشعاع را اینطور معنا می‌کنیم: شعاع ِرادع از رؤیت هلال. از تحت این شعاع، خارج می‌شود. این طوری در ذهن من بوده است.

شاگرد۲: مرکز زمین را از کجا آوردی؟ اینکه این نور به ماه بخورد به مرکز زمین بخورد. یعنی کسانی که در طرف دیگر زمین هستند اهلال هلال رخ نداده؟

استاد: برای اهلال هلال نسبت به زمین و مرکز زمین غیر از خروج از اهلال است. ما می‌گوییم مقداری نور به طرف زمین بیاید. لحظه اهلال هلال را اگر برای کل کره زمین می‌گویی طرف راست زمین آن لحظه را می‌بینند، ولی مرکز زمین هنوز نمی‌بینند. اگر بخواهی کل کره را به‌عنوان اینکه مرکز دارد در نظر بگیری، شما می‌گویی درست است که نور برای طرف راست می‌آید اما نسبت به کل کره هنوز اهلال نشده. چرا؟ چون محوریت کره با مرکز آن است. این هم یک مبنا است. شما مانعی ندارد طرف راست را بگیری.

والحمد لله رب العالمین

بازبینی #1
ایجاد شده 5 ژوئیه 2026 20:03:15 توسط ... .
به روزرسانی شده 5 ژوئیه 2026 20:04:28 توسط ... .